

Lovforslagets Overgang til tredje Behandling

vedtoges uden Afstemning.

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om midlertidigt Tillæg m. v. til Alders- og Invaliderrentenydere samt kronisk syge.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 2811; Forelæggelsen findes i Tidenden Sp. 590).

Lovforslaget sættes til Forhandling.

Arbejds- og Socialministeren (Søren P. Larsen): Af de ærede Medlemmer Fru Ragnhild Andersen, Aksel Larsen, Martin Nielsen, Lynnerup Nielsen, Petra Petersen og Rosendahl er der forelagt Forslag til Lov om Ydelse i December Maaned af et midlertidigt Tillæg til Alders- og Invaliderrentenydere samt kronisk syge efter de samme Retningslinier som den i Sommer gennemførte Lov, nemlig med 100 Kr. til enlige og 170 Kr. til Ægtepar.

For at Lovforslaget og Forhandlingerne herom i Tinget kan faa det rette Perspektiv, finder jeg det nødvendigt at fremhæve de principielle Træk i Lovgivningsmagtens Stilling over for Rentenyderne under Krigen, og jeg skal derfor i al Korthed opridse Hovedlinierne i Udviklingen paa dette Omraade.

Hovedbestemmelserne om Alders- og Invaliderrentens Størrelse findes i Folkeforsikringsloven, saaledes som den er ændret senest ved Lov af 25. Juni 1940. Renterne fastsættes her til ganske bestemte Beløb, men der findes endvidere i Loven en Bestemmelse, som sikrer, at Renternes Grundbeløb samt Invaliditets-, Hjælpeløsheds- og Børnetillæg i Modsætning til Arbejderlønningerne reguleres fuldt ud i Overensstemmelse med Svingningerne i det af Statistisk Departement udregnede Detailpristal. For den Stigning i Leveomkostninger, som giver sig Udslag i dette Pristal, og som fra 1939 og til Dato andrager ca. 59 pCt., har Rentenyderne altsaa automatisk faaet fuld Dækning gennem aarlige Reguleringer. Ud over Renternes Grundbeløb med de nævnte Tillæg aabner Folkeforsikringsloven Kommunerne Adgang til at anvende et Beløb af indtil 7½ pCt. af de i det foregaaende Aar i Kommunen udbetalte Grundbeløb til Ydelse af personlige Tillæg til vanskeligt stillede Rentenydere.

Ved en særlig Lovbestemmelse blev der desuden i 1937 skabt Hjemmel for, at Kommunerne derudover kunde anvende 5 pCt. af de i det foregaaende Regnskabsaar i Kommunen udbetalte Grundbeløb til Huslejetilskud. Fra 1942—43 skulde dog denne Ret nedsættes med 1 Point om Aaret for endelig at bortfalde i 1946—47.

Den automatiske Prisregulering finder imidlertid kun Sted een Gang aarligt. Hertil kommer, at de forværede Tilførselsforhold i Forbindelse med de af Besættelsen skabte Vanskeligheder forringede Forsyningsforholdene og Varekvaliteterne og tvang Befolkningen, derunder ogsaa Rentenyderne, til en Række Omlægninger af Forbruget. De Forhold, man her navnlig har haft i Tanken, er Stigningen i Brændselspriserne i Forbindelse med den tvungne Overgang fra udenlandsk Brændsel med høj Varmeevne til indenlandsk Brændsel af væsentlig daarligere Kvalitet samt Forringelse af Kvaliteten af Beklædning og Fodtøj.

Under Hensyn hertil fandt man fra Lovgivningsmagtens Side, at den automatiske Pristalsregulering af Rentens Grundbeløb og faste Tillæg ikke var tilstrækkelig til at opretholde Rentenydernes Levestandard, og man skred derfor til forskellige midlertidige Foranstaltninger, som havde til Formaal at mildne de værste Følger af Forholdenes Udvikling for Rentenyderne. Allerede i Efteraaret 1939 forhøjede man derfor Grænsen for de personlige Tillæg til 10 pCt., samtidig med at man ydede et Eengangstillæg til alle Rentenydere paa 40 Kr. for Ægtepar og 25 Kr. for enlige.

Begrundelsen for Forhøjelsen af de personlige Tillæg var i første Række Ønsket om at tilvejebringe en tilfredsstillende Ordning i Spørgsmaalet om Sikring af Rentenydernes Forsyning med Brændsel i den da foreliggende ekstraordinære Situation, hvor Brændselspriserne allerede var begyndt at stige meget stærkt. Begrundelsen for Eengangstillæggydelsen var Forsinkelsen i Renternes automatiske Stigning.

Ogsaa i Efteraaret 1940 ydedes der ud fra de samme Motiver et Eengangstillæg, der fastsattes til 36 Kr. for enlige og 60 Kr. for Ægtepar i København, noget mindre i Provinsbyer og bymæssige Bebyggelser og endnu lidt lavere i Landdistrikterne, ligesom man ogsaa for dette Regnskabsaar forhøjede Grænsen for de personlige Tillæg, denne Gang til 12 pCt. af de i det foregaaende Aar udbetalte Grundbeløb.

I de følgende Aar, da Prismyndighederne efterhaanden havde faaet et fastere Greb paa Prisudviklingen, fandt man ikke